

Una pesta mata els isards

A les zones més afectades, s'ha perdut més del 85 % de la població en un hivern

Un virus relativament nou, de la família del de la pesta porcina clàssica, fa estralls a les poblacions d'isards de la Cerdanya i de l'Alt Urgell. El brot podria estar establitzat en aquesta zona. Els tècnics esperen que la població que ha resistit hagi quedat immunitzada i que pugui resistir els hiverns vinents

ENRIC BADIA
Manresa

Un virus de la família del de la pesta porcina clàssica ha provocat aquest hivern passat una gran mortaldat d'isards al Pirineu català. La reserva nacional de caça de la Cerdanya-Alt Urgell, la reserva nacional del Cadí i la part francesa de la Cerdanya han perdut una gran quantitat d'exemplars. El *pestivirus* ha afectat els isards, animals que són símbol de la serra del Cadí. La mortaldat ha estat tan important que la Generalitat s'ha vist obligada a suspendre la caça de l'isard en aquesta zona, encara que manté la possibilitat de caçar altres animals com el cérvol i el cabirol, sempre que es disposi dels corresponents permisos.

Els isards moren d'un virus nou que es va descobrir per primera vegada a Catalunya fa un parell d'anys. Va ser a la comarca del Pallars Sobirà, però allà es va veure que, després de causar la mort de molts exemplars, els supervivents estaven immunitzats i la població recuperava unitats. En concret, al Pallars Sobirà, la reducció de població d'isards va ser del 40 %. El brot semblava establitzat, però aquest hivern es va descobrir que també havia arribat a les reserves de caça de la zona nord de la Cerdanya i l'Alt Urgell. Més endavant es va comprovar que, fins i tot, també s'havia escampat cap a la Cerdanya francesa, i els últims recomptes han vist com es complien les perspectives més pessimistes: molts animals de la reserva de caça del Cadí també havien mort per la mateixa causa.

La mortaldat ha estat impressionant. En alguns llocs s'arriba a xifres del 85 % dels exemplars. Amb tot, des de la Generalitat es considera que la població es podrà salvar inicialment amb la pròpia reproducció de l'espècie de manera natural. Això sí, caldran com a mínim un parell d'anys per poder tornar a donar permisos de caça i força més per recuperar els prop de 3.000 exemplars d'isards que ara hi havia entre les comarques de l'Alt Urgell i la Cerdanya.

PARC NATURAL CADÍ MOIXERÓ

Una parella d'isards a les muntanyes del parc natural del Cadí Moixeró

Ricard Casanovas, cap del Servei d'Activitats Cinegètiques del departament de Medi Ambient de la Generalitat, es mostrava ahir molt preocupat davant les dades. «*És una pèssima notícia*», deia. La població d'isards a la zona del Cadí i a les muntanyes de l'Alt Urgell i de la Cerdanya s'havia anat recuperant en les darreres dècades, després d'una

especial atenció per a la conservació de l'espècie. Ara, Casanovas no creu que pugui arribar a tenir una afectació del 100 %, però admet que la davallada d'exemplars costarà de recuperar.

Casanovas també ha explicat que aquest *pestivirus* actua en els isards d'una manera molt semblant de com ho fa el de la pesta porcina clàssica en els porcs. Cau-

sa una immunosupressió en l'animal, que es debilita davant l'atac d'altres malalties i que acaba morint perquè no genera prou defenses. L'última causa de la mort no és pròpiament el virus, sinó la complicació d'una altra malaltia, que en el cas dels isards ha estat en gairebé tots els casos una pulmonia. Les baixes temperatures d'aquest hivern van fer estralls

I TAMBÉ...

Esperant una recuperació natural

Inicialment, els tècnics consideren que la comunitat d'isards es podrà recuperar de manera natural. La decisió de no permetre que es caci a la zona té a veure precisament amb la necessitat de no perdre més exemplars.

La malaltia afecta de la mateixa manera exemplars mascles i femelles, grans i més joves, i, per tant, les noves reproduccions no haurien de ser especialment complicades. A més a més, en el cas del virus al Pallars Sobirà, s'ha comprovat que els nous exemplars fills de mares immunitzades també conserven la resistència al virus.

Un isard femella pot començar a tenir cries a partir dels 2 o 3 anys, i té uns embarassos d'aproximadament 6 mesos.

Aquest sembla un virus que contagia exemplars de l'oest cap a l'est, del Pallars Sobirà cap al Pirineu de l'estat francès, i d'aquí cap a la Cerdanya. No està decidit, però tampoc no es descarta, poder fer repoblacions amb el trasllat d'animals d'altres zones.

entre la població d'isards.

Les vies de contagi són l'aire i el contacte entre animals, per la qual cosa el virus s'escampa de manera ràpida i, en aquest cas, fins i tot sorprenent. És un virus que només afecta els isards i no han trobat, fins ara, cap altre tipus d'animal de la zona que tingui aquest o un altre virus de la mateixa família. El fet que altres animals mengin les carns d'aquests isards emmalaltits en principi tampoc no ha generat nous brots ni evolucions d'aquesta mateixa malaltia.

El brot no se sap si està controlat. Caldrà esperar el nou hivern per veure com evoluciona. Casanovas pateix perquè ara no comencin a rebre els efectes dels isards de la comarca del Ripollès. Allò que els manté l'esperança és la immunitat que van presentar els animals supervivents del Pallars Sobirà.

De moment, els professors del Servei d'Ecopatologia de la Facultat de Veterinària de la UAB han pogut aïllar el virus, però encara no n'han trobat l'origen. De moment no hi ha tractament, que hauria de passar per la creació d'una vacuna. Però això no és una feina d'avui per demà.

Una malaltia que ve del Pallars i avança en direcció al Ripollès

La reserva nacional de caça de la Cerdanya-Alt Urgell només té 81 isards, segons l'últim recompte, que s'ha fet la primera quinzena de juliol. Fa un any, el cens era de 563 isards. Hi ha hagut una disminució del 85,6 % de la població.

Al vessant francès de la Cerdanya també s'han censat els isards de forma coordinada amb els guardes de reserva de fauna catalans, i les dades diuen que la reducció és del 76 %.

A la reserva nacional de caça del Cadí, el cens total d'isards ha estat de 1.565 respecte dels

2.363 del 2004. Això suposa una disminució del 33,7 % de la població.

Les dades parlen de la gravetat del brot, que ha deixat molt minvada la població d'isards del Pirineu central. En un principi, la malaltia es creia localitzada a la part de la reserva de caça del Cadí, però s'ha vist que també ha passat a la reserva del parc natural, la qual cosa fa més important la malaltia. Ara, des del departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat es tem que el virus vagi fent camí entre la població d'i-

sards, ara cap al Ripollès. Fa dos anys i mig, es van detectar els primers animals morts per aquest virus a Catalunya, a la zona del Pallars Sobirà. No se n'havia tingut cap més notícia fins aquest hivern, en què les baixes temperatures poden haver contribuït a fer encara més mortal aquest virus, que és de fàcil transmissió i contagi entre els isards.

La Generalitat continuarà fent un seguiment de la malaltia en els propers mesos per veure en detall l'evolució i fer tasques de prevenció.